

Костюк Д. С.
студентка 2-го курсу
факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПОРІВНЯННЯ ТА АНАЛІЗ ПОРЯДКУ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТІВ ТА ПРОКУРОРІВ

Діяльність адвокатів та прокурорів України певною мірою контролюється спеціальними органами самоврядування. Для того, щоб прокурор або адвокат були притягнені до дисциплінарної відповідальності, має бути здійснене дисциплінарне провадження. Дисциплінарне провадження – це процедура розгляду відповідним органом, що здійснює дисциплінарне провадження щодо прокурорів та адвокатів, дисциплінарної скарги (заяви), в якій містяться відомості про вчинення прокурором чи адвокатом дисциплінарного проступку. Дисциплінарне провадження включає в себе:

1) відкриття дисциплінарного провадження та проведення перевірки скарги чи заяви; 2) розгляд висновку про наявність чи відсутність дисциплінарного проступку прокурора чи адвоката; 3) рішення відповідної Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії.

Для того, щоб притягнути до дисциплінарної відповідальності адвоката, необхідно звернутися із заявою (скаргою) до відповідної кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, що визначається згідно зареєстрованої адреси робочого місця адвоката, зазначеної в Єдиному реєстрі адвокатів України. Але, щоб подати таку заяву, мають бути певні підстави, оскільки згідно зі ст.34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку.

Дисциплінарним проступком адвоката є: 1) порушення вимог несумісності; 2) порушення присяги адвоката України; 3) порушення правил адвокатської етики; 4) розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення; 5) невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків; 6) невиконання рішень органів адвокатського самоврядування; 7) порушення інших обов'язків адвоката, передбачених законом. Не є підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності винесення судом або іншим органом рішення не на користь його клієнта, скасування або зміна судового рішення або рішення іншого органу, винесеного у справі, в якій адвокат здійснював захист, представництво або надавав інші види правової допомоги, якщо при цьому не було вчинено дисциплінарного проступку [1]. Дане положення є суттєвою гарантією незалежності адвоката.

Після того, як діяння адвоката визнали дисциплінарним проступком, до

нього застосовують дисциплінарне стягнення. Згідно ст. 35 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», за вчинення дисциплінарного проступку до адвоката може бути застосовано одне з таких дисциплінарних стягнень: 1) попередження; 2) зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року; 3) для адвокатів України – позбавлення права заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав – виключення з Єдиного реєстру адвокатів України. Слід зазначити, що адвокат може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності протягом року з дня вчинення дисциплінарного проступку [1].

Для того, щоб притягнути до відповідальності прокурора також є певні підстави, аналіз законодавства дає підстави стверджувати, що вони мають певні відмінності. Згідно ст. 43 Закону України «Про прокуратуру», прокурора може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження з таких підстав: 1) невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків; 2) необґрунтоване зволікання з розглядом звернення; 3) розголошення таємниці, що охороняється законом, яка стала відомою прокуророві під час виконання повноважень; 4) порушення встановленого законом порядку подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; 5) вчинення дій, що порочать звання прокурора і можуть викликати сумнів у його об'єктивності, неупередженості та незалежності, у чесності та неупідкупності органів прокуратури; 6) систематичне (два і більше разів протягом одного року) або одноразове грубе порушення правил прокурорської етики; 7) порушення правил внутрішнього службового розпорядку; 8) втручання чи будь-який інший вплив прокурора у випадках чи порядку, не передбачених законодавством, у службову діяльність іншого прокурора, службових, посадових осіб чи суддів, у тому числі шляхом публічних висловлювань стосовно їх рішень, дій чи бездіяльності, за відсутності при цьому ознак адміністративного чи кримінального правопорушення; 9) публічне висловлювання, яке є порушенням презумпції невинуватості [2].

Після того, як діяння прокурора визнали дисциплінарним проступком, на нього накладають дисциплінарне стягнення. Так, згідно ст. 49 Закону України «Про прокуратуру», на прокурора можуть бути накладені такі дисциплінарні стягнення: 1) догана; 2) заборона на строк до одного року на переведення до органу прокуратури вищого рівня чи на призначення на вищу посаду в органі прокуратури, в якому прокурор обіймає посаду (крім Генерального прокурора); 3) звільнення з посади в органах прокуратури [2].

Прокурор може оскаржити рішення, прийняте за результатами дисциплінарного провадження, до адміністративного суду або до Вищої ради правосуддя протягом одного місяця з дня вручення йому чи отримання ним поштою копії рішення. Право на звернення до відповідного органу,

що здійснює дисциплінарне провадження щодо прокурорів та адвокатів із дисциплінарною скаргою про вчинення дисциплінарного проступку має кожен, кому відомі такі факти. Це положення також закріплено у ст.1 Закону України «Про звернення громадян» [3].

Підбиваючи підсумки та враховуючи, що адвокатура і прокуратура мають спільні завдання у сфері захисту прав і свобод людини, забезпечення справедливого правосуддя, виникає нагальна необхідність і потреба у розробці єдиного Деонтологічного кодексу (Кодексу професійної відповідальності) для цих категорій правників, який би містив єдині підстави, форми і методи їх професійної (дисциплінарної) відповідальності з відповідними наслідками «покарання» за недотримання цього Кодексу і «заохочення» – за його виконання. Дисциплінарна відповідальність адвокатів та прокурорів, на думку деяких науковців, повинна бути виведена за межі законодавчого поля і стати прерогативою самої правничої професійної спільноти [4, с. 144]. Процес притягнення до дисциплінарної відповідальності адвокатів та прокурорів, є схожим та має незначні відмінності. Проаналізувавши практику, можна зробити висновки, що дисциплінарна відповідальність є цивілізованим способом забезпечення належного виконання прокурорами та адвокатами своїх обов’язків.

Список використаної літератури:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
2. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
3. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Сущенко В. Професійна відповідальність правника: адвоката, судді, прокурора. *Професійна підготовка суддів, прокурорів та працівників правоохоронних органів: національний та зарубіжний досвід: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (19 вересня 2019 року). Київ, НАПУ, 2019. 188 с с.141-144.

Науковий керівник: доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Свида Олексій Георгійович**